

Η οικονομική κρίση και η στήριξη των μηχανικών

Οι ευρωπαϊκές οικονομίες αντιμετωπίζουν κοινά μακροοικονομικά προβλήματα τα οποία προκύπτουν από ένα παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον με μακροοικονομικές ρίζες. Η οικονομική κρίση επηρεάζει όλες τις Δυτικές οικονομίες, διόγκωσε όμως στην Ελλάδα τα μεγαλύτερα οικονομικά και πολιτικά προβλήματα, σε συνδυασμό με ένα Δημόσιο υπέρμετρα μεγάλο όπου το προσωπικό αμειβεται με την μικρότερη αμοιβή στην ΕΕ των 15 αλλά δυστυχώς με την αντίστοιχη απόδοση.

Με την συνεχιζόμενη ύφεση στις κατασκευές και στην δομική βιομηχανία, είναι πρόδηλο ότι υπάρχουν ή θα έρθουν σύντομα απολύσεις προσωπικού, μείωση της δραστηριότητας των πολιτικών μηχανικών, μείωση πώλησης οικοδομικών υλικών, προϊόντων βιοτεχνιών ή και κλείσιμο εταιρειών. Σε έναν κόσμο που οι οικονομίες των διαφόρων κρατών είναι αλληλένδετες, είναι δύσκολο να προβλέψει κάποιος σε ποιο βαθμό και σε ποια διάρκεια θα διατηρηθεί η κατάσταση αυτή.

Η στήριξη του κατασκευαστικού τομέα σήμερα πρέπει να αποτελέσει μια από τις πρώτες προτεραιότητες της ελληνικής κυβέρνησης. Όπως αποδεικνύεται το ειδικό βάρος του κλάδου των Κατασκευών στην εξέλιξη της απασχόλησης διαχρονικά ενισχύεται. Από το 7,3% του συνόλου των απασχολούμενων το 1998, ανήλθε στο 8,7% το 2008.

Εντός της τελευταίας δεκαετίας ο συνολικός αριθμός των απασχολούμενων στις Κατασκευές αυξήθηκε κατά 36,1%, έναντι 13,9% στο σύνολο της οικονομίας.

Στον κλάδο των κατασκευών δημιουργήθηκε το 19% των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν την τελευταία δεκαετία στο σύνολο της οικονομίας.

Βάσει των παραπάνω, ο κλάδος των κατασκευών συνεχίζει δεκαετίες να συμπεριλαμβάνεται στους 4 δυναμικότερα αναπτυσσόμενους κλάδους της ελληνικής οικονομίας (σήμερα μαζί με το εμπόριο, τις επιχειρήσεις εστίασης-ξενοδοχεία και τον χρηματοπιστωτικό τομέα).

Η ύφεση στον Τομέα της κατοικίας είναι δεδομένη αλλά εκτός από τα 200.000 απούλητα αστικά διαμερίσματα αφορά σε υπέρμετρο βαθμό και ορισμένου τύπου (κυρίως εξοχικά) και σε ορισμένες

περιοχές (Παραθαλάσσιες Περιοχές, κοσμοπολίτικα νησιά) είναι ιδιαίτερα έντονη. Η κατάσταση αυτή ενισχύεται με τις μεταπωλήσεις από υφιστάμενους αγοραστές (Ξένοι κατά κύριο λόγο) τα λεγόμενα re-sales. Οι μεταπωλητές αυτοί, κυρίως Γερμανοί, Βρετανοί, και Γάλλοι λόγω της κατάστασης των διεθνών αγορών και λόγω της αβεβαιότητας στον τομέα εργασίας στις χώρες τους, είναι διατεθειμένοι να μειώσουν τις τιμές τους και από τις προ ολίγου τρέχουσες τιμές.

Το πρόβλημα στους Πολιτικούς Μηχανικούς και στην οικοδομική βιομηχανία, είναι ότι η βιομηχανία αυτή είναι τελείως ανελαστική. Ιδιωτικά Έργα τα οποία βρίσκονται υπό ανάπτυξη δεν μπορούν να σταματήσουν, αυξάνοντας έτσι τη προσφορά σε περίοδο μείωσης της ζήτησης, ενώ από την άλλη όταν η ζήτηση ανακάμψει, θα χρειαστούν 1-3 χρόνια για νέες κατασκευές.

Ταυτόχρονα, όλοι αυτή η κατάσταση θα προκαλέσει τη βιωσιμότητα ορισμένων οικοδομικών έργων (εάν δηλαδή θα μπορούσαν να αποπερατωθούν και αν η τράπεζα προχωρήσει σε αύξηση του δανεισμού της επιχείρησης και το τέλος κατά πόσο θα επιτρέψει τη μεταβίβαση του έργου χωρίς την πλήρη εξόφληση των δανείων).

Οι κυβερνητικές επιλογές που θα γίνουν σήμερα πρέπει να στήριξουν αναπτυξιακές προοπτικές που να απευθύνονται κύρια στις Μικρομεσαίες Εργοληπτικές Επιχειρήσεις του Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα που όπως και οι αντίστοιχες επιχειρηματικές αποτελούν την ραχοκοκαλιά της Ελληνικής Οικονομίας και όχι μόνο στην κατεύθυνση των χρηματοδοτήσεων σε Μεγάλα Έργα κυρίως οδοποιίας απαραίτητα ίσως για την συμπλήρωση των υποδομών της χώρας, αλλά απευθυνόμενα σε τρεις ή τέσσερες εγχώριες εταιρείες και στις αντίστοιχες αλλοδαπές.

Παρόμοιες είναι οι επιλογές άλλων ανεπτυγμένων χωρών. Θυμίζουμε ότι το πακέτο μέτρων αναθέρμανσης της οικονομίας που εγκρίθηκε στις Η.Π.Α. στα 787 δις δολάρια, ο Πρόεδρος Ομπάμα, περιέλαβε κρατικές δαπάνες σε μικρά και μεσαία έργα υποδομής για να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας και φοροσαππαλαγές που στοχεύουν στο να βοηθήσουν την Αμερικανική οικονομία να βγει από την ύφεση.

Πίνακας 1: Απασχόληση στο σύνολο της οικονομίας και στις κατασκευές (σε χιλιάδες)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
Σύνολο απασχολούμενων	4.024	4.040	4.098	4.103	4.190	4.287	4.331	4.382	4.453	4.520	4.582	Μετ. 2008-1998
Απασχολούμενοι στις Κατασκευές	293	288	296	308	319	346	350	367	359	394	399	
% απασχ. στις Κατασκευές στο σύνολο της απασχόλησης	7,3%	7,1%	7,2%	7,5%	7,6%	8,1%	8,1%	8,4%	8,1%	8,7%	8,7%	
Ρυθμός μεταβ. συνολικής απασχόλησης		0,4%	1,4%	0,1%	2,1%	2,3%	1,0%	1,2%	1,6%	1,5%	1,4%	13,9%
Ρυθμός μεταβ. απασχόλησης στις κατασκευές		-1,9%	2,9%	4,1%	3,4%	8,6%	1,2%	4,9%	-2,4%	10,0%	1,2%	36,1%

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 1998-2008, β' τρίμηνο

Δ. Παπαγιαννίδης
Πρόεδρος ΣΠΜΕ

Προγράμματα τόνωσης των οικονομιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 26 Νοεμβρίου 2008 πρότεινε ένα πανευρωπαϊκό πακέτο οικονομικής στήριξης ύψους 200 δισ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 1,5% του ΑΕΠ του συνόλου των χωρών-μελών. Για λόγους σύγκρισης παραθέτουμε συνοπτικά τα μέτρα που ανακοινώθηκαν από τα μεγαλύτερα κράτη μέλη:

ΓΑΛΛΙΑ

Αποφάσισε πακέτο στήριξης ύψους 26 δισ. ευρώ ποσό που ισοδυναμεί με το 1,3% του ΑΕΠ της χώρας, ενώ ο πρόεδρος Νικολά Σαρκοζί δήλωσε στις 31 Δεκεμβρίου ότι η κυβέρνηση είναι έτοιμη να ξοδέψει επιπρόσθετο ποσό για να βοηθηθεί η οικονομία. Το σχέδιο τόνωσης της γαλλικής οικονομίας προβλέπει τη δημιουργία 80.000-100.000 νέων θέσεων εργασίας. Η κυβέρνηση εκτιμά ότι γύρω στις 90.000 θέσεις εργασίας θα χαθούν λόγω της οικονομικής κρίσης. Από το πακέτο περίπου 10,5 δισ. θα διοχετευτούν σε έργα υποδομής, έρευνα και στις δημοτικές αρχές.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Η καγκελάρια Ανγκέλα Μέρκελ και η συντηρητική της παράταξη συμφώνησε με το πακέτο τόνωσης ύψους 50 δισ. ευρώ, συνδυάζοντας τις κυβερνητικές δαπάνες για επενδύσεις με φορολογικές ελαφρύνσεις. Το πακέτο περιλαμβάνει δαπάνες για έργα υποδομής και την παιδεία, κίνητρα για αγορές νέων αυτοκινήτων και οικονομική βοήθεια 100 ευρώ για κάθε παιδί στη Γερμανία. Η μεγαλύτερη οικονομία της ευρωζώνης βρίσκεται αντιμέτωπη με τη χειρότερη κατά πάσα πιθανότητα μεταπολεμική ύφεση.

ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Η κυβέρνηση έχει υποσχεθεί πρόγραμμα 500 εκατ. στερλινών για να αντιμετωπιστεί η αυξανόμενη ανεργία, δαπάνες που αποτελούν μέρος δημοσιονομικού πακέτου ύψους 20 δισ. που ανακοινώθηκε το Νοέμβριο. Οι επιχειρήσεις θα επιχορηγούνται με 2.500 στερλίνες όταν προσλαμβάνουν άτομα που ήταν άνεργα για τουλάχιστον έξι μήνες. Μεγάλες χρηματοδοτήσεις σε μικρά και μεσαία δημόσια έργα. Το πακέτο στήριξης της οικονομίας περιλαμβάνει μείωση του ΦΠΑ στο 15% από 17,5% μέχρι το τέλος του 2009.

ΙΤΑΛΙΑ

Η κυβέρνηση του Σίλβιο Μπερλουσκόνι πέρασε πακέτο ενίσχυσης για να βοηθηθούν τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις που πλήττονται από την παγκόσμια οικονομική κρίση. Τα μέτρα, που θα κοστίσουν 80 δισ. ευρώ, περιλαμβάνουν πάγωμα των τιμών ενέργειας και φοροελαφρύνσεις 2,4 δισ. για τις οικονομικά ασθενέστερες οικογένειες.

ΙΣΠΑΝΙΑ

Το τελευταίο εξάμηνο η κυβέρνηση της Ισπανίας πήρε σειρά μέτρων ως «μαξιλάρι» στην οικονομική επιβράδυνση και την αυξανόμενη ανεργία μαζί με πακέτο τόνωσης ύψους 38 δισ. ευρώ, που περιλαμβάνει 6 δισ. σε φοροελαφρύνσεις. Η κυβέρνηση προτίθεται να δαπανήσει άλλα 11 δισ. ευρώ σε δημόσια έργα για να δημιουργηθούν 300.000 θέσεις εργασίας. Η αυτοκινητοβιομηχανία θα λάβει βοήθεια 800 εκατ. ευρώ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ενίσχυση ρευστότητας ύψους 6 δισ. ευρώ στην οικονομία ανακοίνωσε η κυβέρνηση.

ΝΟΡΒΗΓΙΑ (ΚΑΤΑΤΙ ΕΕ)

Η κυβέρνηση θα ξοδέψει σημαντικό μέρος των εσόδων από το πετρέλαιο το 2009 για να περιορίσει τις επιπτώσεις της ύφεσης.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Το Δεκέμβριο 2008 η κυβέρνηση ανακοίνωσε πακέτο τόνωσης της οικονομίας ύψους 2,2 δισ. ευρώ, πρόγραμμα που εκτιμά ότι θα ενισχύσει το ΑΕΠ κατά 0,7%. Οι δαπάνες θα αφορούν επενδύσεις σε σχολεία, τεχνολογία και πηγές εναλλακτικής ενέργειας.

ΣΟΥΗΔΙΑ

Η κυβέρνηση ανακοίνωσε πακέτο τόνωσης ύψους 8,3 δισ. κορώνων στις 5 Δεκεμβρίου 2008, όμως δέχτηκε κριτική γιατί δεν προέβη σε πιο δραστικά μέτρα στήριξης της οικονομίας.

ΟΥΓΓΑΡΙΑ

Η κυβέρνηση ανακοίνωσε το Νοέμβριο ότι το σχέδιο τόνωσης της οικονομίας θα ανέλθει στο 1,4 τρισ. φιορίνια (6,9 δισ. δολ.). Το σχέδιο περιλαμβάνει 680 δισ. φιορίνια σε εγγυήσεις δανειοδοτήσεων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις και άλλα 260 δισ. για παροχή ρευστότητας. Η χώρα συμφώνησε προγραμματίσας διάσωσης ύψους 25 δισ. δολ. με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την ΕΕ το Νοέμβριο.